Elektronicznie podpisany przez:
Paweł Gałko
dnia 5 lutego 2025 r.

UCHWAŁA Nr RIO.II-00312-138/2025
Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Białymstoku
z dnia 5 lutego 2025 r.

w sprawie wyrażenia opinii o prawidłowości planowanej kwoty długu przedstawionej przez Gminę Stawiski

Na podstawie art. 13 pkt 10 i art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 7), art. 230 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.) oraz zarządzenia Nr 7/2023 zdnia 27 lipca 2023 r. Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Białymstoku w sprawie wyznaczenia składów orzekających i ich przewodniczących

Skład Orzekający w osobach:
Paweł Gałko - przewodniczący
Agnieszka Gerasimiuk - członek
Marlena Stachurska-Janczyło - członek

opiniuje pozytywnie
prawidłowość planowanej kwoty długu Gminy Stawiski, wynikającej z zaciągniętych zobowiązań, o której mowa w art. 226 ust. 1 pkt 6 ustawy o finansach publicznych, wnosząc jednocześnie zastrzeżenie sformułowane w poniższym uzasadnieniu.

Uzasadnienie

Skład Orzekający sformułował niniejszą opinię w oparciu o uchwały Rady Miejskiej w Stawiskach z dnia 24 stycznia 2025 r.: Nr XI/46/25 w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Stawiski na lata 2025 – 2039 wraz z prognozą kwoty długu i spłat zobowiązań na lata 2025 - 2039 oraz Nr XI/47/25 w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Stawiski na rok 2025.

Rada Miejska w Stawiskach uchwałą Nr XI/47/25 z dnia 24 stycznia 2025 r. uchwaliła budżet na 2025 rok, w którym zaplanowano:
- dochody ogółem w kwocie 60.882.294 zł
- *w tym dochody bieżące w kwocie 41.959.855 zł,*
- wydatki ogółem w kwocie 60.074.805 zł
- *w tym wydatki bieżące w kwocie 39.391.125 zł.*

Zgodnie z postanowieniem zawartym w § 5 treści powyższej uchwały Gmina Stawiski planuje na 2025 rok nadwyżkę budżetu w wysokości 807.489 zł, która ma być przeznaczona na planowaną spłatę zobowiązań z tytułu emisji obligacji komunalnych i kredytu długoterminowego.

Łączna planowana w budżecie kwota przychodów wynosi 452.511 zł. Wielkość tę stanowią niewykorzystane środki pieniężne na rachunku bieżącym budżetu, wynikające z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 i dotacji na realizację projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków. Łączną wysokość rozchodów tytułem spłat wcześniej zaciągniętych zobowiązań dłużnych określono na poziomie 1.260.000 zł (wykup obligacji komunalnych w wysokości 900.000 zł oraz spłata kredytu długoterminowego w wysokości 360.000 zł).

Wynik z działalności bieżącej Gminy zamyka się tzw. nadwyżką operacyjną (dodatnia różnica pomiędzy dochodami bieżącymi, a wydatkami bieżącymi) w wysokości 2.568.730 zł, co jest zgodne z dyspozycją zawartą w art. 242 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych.

Stosownie do uchwały Nr XI/46/25 Rady Miejskiej w Stawiskach z dnia 24 stycznia 2025 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Stawiski na lata 2025 – 2039 wraz z prognozą kwoty długu i spłat zobowiązań na lata 2025 - 2039, Gmina zamierza spłacać zaciągnięty w latach wcześniejszych dług do końca 2039 roku.

Począwszy od 2025 roku nie prognozuje się pozyskiwania nowych przychodów z tytułów zwrotnych (zwiększania długu publicznego j.s.t.). Według założeń przedłożonej uchwały WPF Gmina ma osiągać poczynając od 2026 roku dodatnie wyniki budżetów, które w całości będą służyły finansowaniu w poszczególnych latach rozchodów tytułem spłat zaciągniętego długu.

Najwyższa kwota zadłużenia ma wystąpić na koniec 2025 r. w wysokości 23.660.095,94 zł, w tym dług spłacany wydatkami w wysokości 1.220.095,94 zł. (stosunek zadłużenia do planowanych dochodów ogółem będzie wynosił wtedy 38,86%, **natomiast do prognozowanych dochodów bieżących 56,39%**), w kolejnych latach jej wielkość ma sukcesywnie maleć.

W prognozie finansowej we wszystkich latach ustalono również wydatki na obsługę zaciągniętego długu (kol. 2.1.3 tabeli WPF). Łączna kwota wydatków związanych z obsługą zadłużenia w okresie na jaki sporządzono uchwałę w sprawie wieloletniej prognozy finansowej wynosi aż 15.015.141 zł.

Ponadto w kolejnych latach zakładane są tzw. nadwyżki operacyjne, czyli dodatnie różnice między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi, uwzględniające wymogi reguły wydatkowej z art. 242 ustawy o finansach publicznych.

Z przedstawionych w prognozie wieloletniej wartości wynika, iż w roku 2025, jak i kolejnych latach objętych prognozą spłaty długu, formalnie nie zostaną naruszone relacje, o których mowa w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

W planowanym budżecie roku 2025 wskaźnik spłaty rat kapitałowych wraz z odsetkami miałby wynieść 9,53% przy maksymalnym dopuszczalnym wskaźniku obliczonym w oparciu o plan za III kwartały 2024 r., który stanowiłby 13,30% (maksymalny dopuszczalny wskaźnik obliczony w oparciu o przewidywane wykonanie roku poprzedzającego rok budżetowy wynosiłby 13,17%).

Zgodnie z danymi zawartymi w tabeli WPF w latach następnych margines pomiędzy ustaloną, planowaną wartością wskaźnika, a jego dopuszczalnym ustawowo pułapem będzie kształtował się na poziomie od 0,71% (rok 2036) do 5,25% (rok 2037).

Zachowanie relacji z art. 243 u.f.p., tj. pomiędzy wskaźnikami planowanych w poszczególnych latach spłat zobowiązań i wskaźnikami dopuszczalnych limitów spłat, oparte jest przede wszystkim (dla dopuszczalnych wskaźników spłat) na założeniu osiągania nadwyżek operacyjnych, czyli dodatnich różnic między dochodami i wydatkami bieżącymi (sald operacyjnych spełniających reguły wydatkowe z art. 242 ustawy).

Dane sprawozdawczości budżetowej z poprzednich lat (2018-2024) wskazują, że w każdym roku Gmina Stawiski osiągała dodatnie salda operacyjne – były one realizowane odpowiednio:

- *wykonanie 2018* *2.226.629,66 zł;*
- *wykonanie 2019* *2.148.307,11 zł;*
- *wykonanie 2020* *5.388.987,49 zł;*
- *wykonanie 2021* *1.683.255,83 zł;*
- *wykonanie 2022* *1.706.058,27 zł;*
- *wykonanie 2023* *245.546 zł;*
- *przewidywane wykonanie 2024* *482.742,97 zł (sprawozdanie za grudzień 2024).*

Średnia arytmetyczna tej wielkości z wyżej wskazanego okresu wynosi 1.983.075,33 zł.

Prognozy sald operacyjnych przedstawione w uchwale WPF (zał. Nr 1, kol. 7.1) kształtują się na następującym poziomie:

- rok 2025: kwota 2.568.730 zł;
- lata 2026 – 2039: kwoty od 1.676.214 zł (rok 2027) do 2.300.000 zł (rok 2036). Wielkość ta cechuje się niewielkim wzrostem rokrocznie na poziomie od 32.815 zł do 114.000 zł. Rokroczny wzrost nadwyżki operacyjnej w przyjętym okresie WPF warunkowany jest przede wszystkim spadkiem rok do roku kosztów obsługi zaciągniętego długu. Założono, iż wielkość

ta po roku 2025 będzie się systematycznie zmniejszać (średnioroczny spadek wydatków na obsługę długu wynosi około 99.622 zł).

Średnia arytmetyczna tej wielkości w okresie objętym WPF wynosi 2.048.425,93 zł.

Gmina w okresie objętym uchwałą WPF nie planuje wpływów ze sprzedaży majątku.

Skład Orzekający zwraca jednak uwagę na niekorzystną tendencję spadkową w zakresie realizacji sekcji bieżącej budżetu Gminy w ostatnich latach (2023 – 2024).

W roku budżetowym 2025 założono wzrost rok do roku salda operacyjnego o 2.085.987,03 zł. Głównym determinantem wypracowania tak wysokiego dodatniego salda operacyjnego jest znaczne ograniczenie wydatków bieżących.

Co prawda w Objaśnieniach (zał. Nr 3 do uchwały WPF) wskazano jakie działania miałyby być przez Gminę podjęte celem zrealizowania przyjętych założeń, jednak nie przedstawiono żadnej kalkulacji będącej potwierdzeniem uzyskania wymiernych oszczędności w odniesieniu do każdego z przedstawionych działań.

Podsumowując Skład Orzekający zastrzega, iż w celu zapewnienia przestrzegania przepisów ustawy o finansach publicznych dotyczących uchwalania i wykonywania budżetów w następnych latach, na które zaciągnięto zobowiązania o charakterze dłużnym, niezbędne jest ciągłe, wnikliwe monitorowanie przez Gminę założeń określanych w wieloletniej prognozie finansowej pod kątem faktycznej ich realizacji oraz podejmowanie na bieżąco niezbędnych czynności zmierzających do wypracowania przyjętych założeń. Podkreślenia również wymaga, iż realizacja zaplanowanych kwot nadwyżek operacyjnych będzie uzależniona od zachowania przez organy Gminy Stawiski konsekwentnej i bardzo rygorystycznej dyscypliny finansowej w perspektywie kolejnych piętnastu lat budżetowych. Powyższe wiązałoby się z podjęciem przez Burmistrza oraz Radę Miejską szeregu działań zmierzających do znacznego ograniczania wydatków bieżących oraz podwyższenia wpływów stałych dochodów bieżących w poszczególnych latach. Niewypracowanie dodatnich sald bieżących w wysokościach przyjętych do Prognozy może prowadzić do ograniczenia planowanych na poszczególne lata wydatków majątkowych (inwestycyjnych), wydłużenia okresu spłaty długu, a nawet wpłynąć negatywnie na relację, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, prowadząc do jej niespełnienia.

Skład Orzekający wydając opinię o planowanej kwocie długu, podkreśla konieczność zachowania dyscypliny w wykonaniu budżetów w okresie objętym uchwałą WPF, celem urzeczywistnienia zakładanych w Prognozie wartości, w tym osiągnięcia prognozowanych, indywidualnych wskaźników spłaty długu warunkowanych przede wszystkim odpowiednimi wynikami operacyjnymi budżetów.

POUCZENIE:

Od niniejszej uchwały służy prawo wniesienia odwołania do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Białymstoku, ul. Branickiego 13, w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.

Przewodniczący Składu Orzekającego

Paweł Gałko